

ชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการจัดการผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช้แล้ว
คำสำคัญ	การจัดการ / ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช้แล้ว / ขยะอันตรายหรือขยะมีพิษ
นักศึกษา	ณัฐกานา ชัยเกียรติยศ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.รัศญา เอกบุตร
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายธุรกิจ
คณะ	นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ.	2563

บทคัดย่อ

ประเทศไทยในปัจจุบันกำลังเผชิญกับปัญหาในการจัดการผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช้แล้ว ซึ่งถือเป็นขยะอันตรายหรือขยะมีพิษ เนื่องจากปัจจุบันมีการซื้อ การขาย และนำเข้าสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช้แล้วเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางเกี่ยวกับมาตรการในการจัดการผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช้แล้ว โดยศึกษาจากกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายของประเทศไทย ได้แก่ อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายและการกำจัดของเสียอันตรายข้ามแดน ค.ศ. 1989 (The Basel Convention on the Control of Trans Boundary Movements of hazardous Wastes and Their Disposal 1989) กฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เครือรัฐออสเตรเลีย ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐสิงคโปร์ และประเทศไทย ในปัจจุบัน การจัดการผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช้แล้วนั้น ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายบัญญัติขึ้นในเรื่องดังกล่าวโดยตรง ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดปัญหาความชัดเจนและการใช้บังคับกฎหมายอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม กฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช้แล้วนั้นมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่หลายฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 จากการศึกษาพบว่ากฎหมายดังกล่าวมิได้บัญญัติขึ้น โดยมี

วัตถุประสงค์ เพื่อใช้บังคับกับการจัดการผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช่แล้ว โดยตรง การนำกฎหมายเหล่านี้มาใช้บังคับจึงยังไม่เพียงพอ และไม่มีประสิทธิภาพสำหรับการจัดการผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช่แล้ว ในเรื่องของการจัดเก็บหรือจัดการเงินรายได้จากค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์ที่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมปัจจุบันก็ยังไม่มีความหมายใด ๆ ในประเทศไทยที่เข้ามามีบทบาทในการจัดเก็บหรือจัดการเงินดังกล่าวที่ได้เก็บกับผู้ประกอบการ ซึ่งการที่ไม่มีกฎหมายกำหนดในเรื่องดังกล่าวนี้ อาจส่งผลให้เงินจำนวนนี้หลุดหายไป เพราะหากมีการจัดการหรือจัดเก็บก็อาจจะจัดสรรงบประมาณให้มีการนำเงินที่เก็บได้นั้น ไปพัฒนาหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากการปล่อยของเสียไปสู่สิ่งแวดล้อม อีกทั้งในเรื่องของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะอันตรายหรือขยะมีพิษที่เกิดจากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช่แล้วนั้น การให้ 3 หน่วยงานดูแลรับผิดชอบ คือกรมศุลกากร กรมเจ้าท่า และการท่าเรือแห่งประเทศไทย อาจทำให้เกิดปัญหาในเรื่องความชัดเจน ปัญหาในการติดต่อประสานงานที่ผิดพลาดหรือขัดแย้งกันเองได้ เพราะขั้นตอนกระบวนการขออนุญาตนำเข้าและส่งออกขยะอันตรายดังกล่าวเกี่ยวข้องและอยู่ในอำนาจหน้าที่ของหลายหน่วยงาน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอเสนอแนะให้มีการเร่งผลักดันร่างกฎหมายทั้ง 3 ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. และร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และการจัดการเงินรายได้จากค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์ พ.ศ. มาบังคับใช้กับการจัดการผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช่แล้ว เพราะร่างกฎหมายทั้ง 3 ฉบับนั้น มีวิธีการจัดการในเรื่องของความรับผิดชอบของผู้ผลิตที่มีต่อสินค้าเมื่อได้ขายไปแล้ว และสินค้านั้นกลายเป็นขยะอันตรายหรือขยะมีพิษ ผู้ผลิตจะต้องเข้ามามีบทบาทในการจัดการผลิตภัณฑ์ และผู้ผลิตควรต้องจัดหาหลักประกันด้านการเงินเมื่อวางจำหน่ายสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นการแสดงว่าจะมีผู้รับผิดชอบเรื่องค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะอันตรายหรือขยะมีพิษที่เกิดจากผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ส่วนในเรื่องของหน่วยงานในการจัดการขยะอันตรายหรือขยะมีพิษที่เกิดจากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช่แล้ว ต้องกำหนดให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาเป็นหน่วยงานที่ควบคุมดูแลการนำเข้าและการส่งออกขยะอันตรายหรือขยะมีพิษที่เกิดจากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ใช่แล้ว เพื่อให้สามารถตรวจสอบการนำเข้าและส่งออกขยะอันตรายดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มั่นคงและยั่งยืนต่อไป

THEMATIC TITLE	LEGAL ISSUES ON THE MANAGEMENT OF ELECTRICAL APPLIANCES AND UNUSED ELECTRONIC PRODUCTS
KEYWORDS	MANAGEMENT / ELECTRICAL APPLIANCE AND UNUSED ELECTROIC PRODUCTS / HAZARDOUS OR TOXIC WASTE
STUDENT	NATTAKA CHAIKIATTIYOS
THEMATIC ADVISOR	ASSOCIATE PROFESSOR DR. RASADA AEKAPUTRA
LEVEL OF STUDY	MASTER OF LAWS BUSINESS LAW
FACULTY	SCHOOL OF LAW SRIPATUM UNIVERSITY
YEAR	2020

ABSTRACT

Thailand is currently facing problems in the management of electrical appliances and unused electronic products or electronics waste which are considered as hazardous or toxic waste due to large number of purchasing, selling, and importing electrical appliances and electronic products into Thailand. The objective of this thesis is to study the guidelines of the companies or agencies related to electronic waste management measures for electronic waste disposal by studying various laws of Thailand and abroad countries. For instance, Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal 1989, Laws of the Federal Republic of Germany, Commonwealth of Australia, Japan, and the Republic of Singapore. At present, Thailand has no certain laws to manage electrical appliances and unused electronic products or electronics waste unlike such foreign laws as aforesaid that they have proposed the measures to conduct the electric appliances and unused electronic products or electronics waste explicitly and effectively.

There are various laws in Thailand relating to the management of electrical appliances and unused electronic products or electronics waste, namely, Promotion and Conservation of National

Environmental Quality Act, B.E. 2535, Hazard Substances Act B.E. 2535, Public Health Act B.E. 2535, and 3 bills of drafts legislation, that are Draft of Financial Measures for Environment Act B.E., Draft of Waste Management Electrical and Electronic Products Management Bill B.E. and Draft Royal Decree Prescribing Rules, Procedures, Conditions and Management of Revenue Generated from Product Fees, B.E. From the study, it is found that the various laws mentioned above do not prescribe for the purpose of enforcing the waste management electrical and electronic products directly; therefore, the compulsory of these laws is not sufficiently effective in order to manage the electrical appliances and unused electric products or electronic waste in particular, which the environmental problems may arise out that caused by electronic waste, gap in the law and the issues of law efficiency.

In this Thesis, the author would suggest the acceleration of 3 bills of drafts legislation, namely Draft of Financial Measures for Environment Act B.E., Draft of Waste Management Electrical and Electronic Products Management Bill B.E. and Draft Royal Decree Prescribing Rules, Procedures, Conditions and Management of Revenue Generated from Product Fees, B.E. to be enforced on the management of electrical appliances and unused electric products or electronic waste including all relevant agencies that are responsible for such management. In order to prevent the occurrence of overlapping issues in using authority, the Pollution Control Department should be the only agency that oversees the import and export of electronic waste which shall lead to the stability and sustainability in solving environmental problems henceforth.